

НОВІ ВІДОМОСТІ ПРО ПОСАДОВІ ОКЛАДИ УРЯДОВЦІВ ПОЛКОВИХ І СОТЕННИХ КАНЦЕЛЯРІЙ УКРАЇНСЬКОЇ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХVІІІ ст.

Стаття містить нововиявлені відомості про посадові оклади полкової старшини та урядовців полкової та сотенних канцелярій Стародубського полку в 1760–1761 рр.

Ключові слова: Гетьманщина, Стародубський полк, старшина, канцелярист, посадовий оклад.

У колекції рукописних книг Чернігівського історичного музею імені В. В. Тарновського, яка нараховує 315 примірників, зберігся подарований у 1903 р. графом Г. О. Милорадовичем музею Чернігівської губернської вченої архівної комісії збірник копій документів ХVІІ–ХVІІІ ст. під назвою «Матеріали для історії Малоросійської в ХVІІІ веку» [1]. Серед 46 вміщених у ньому документів, які були скопійовані у ХІХ ст. з невідомого джерела, представлені гетьманські універсали, документи ревізії у Переяславському полку, декрети Яготинської сотенної канцелярії, Київського та Переяславського полкових судів, купчі, описи нерухомого майна представників козацької старшини, листи тощо, що є цінним джерелом для вивчення політичної та соціально-економічної історії Гетьманщини другої половини ХVІІ–ХVІІІ ст.

На особливу увагу заслуговує відомість про платню, яку мали отримати урядовці Стародубського полку за 1760 р., а також кошторис видатків на утримання полкової та сотенної канцелярії на 1761 р. Зважаючи на те, що проблема оплати служби українського козацтва періоду Гетьманщини досі не стала предметом спеціального дослідження, подібні джерела є вкрай важливими для з'ясування цього питання.

Подібний документ, що засвідчує розміри грошового жалування українських старшин та козаків за 1756 р., свого часу був опублікований на сторінках часопису «Киевская старина» [2].

Порівнюючи відомості, приходимо до висновку, що розміри платні за цей незначний проміжок часу зазнали певних змін. У 1756 р. полкові писар, осавули, хорунжі та перекладач генеральної канцелярії мали отримувати по 50 рублів. Натомість у віднайденому акті посадовий оклад полкових старшин Стародубського полку становив 80 руб. для писаря, 40 руб. для хорунжого та по 25 руб. для кожного з двох осавулів. Відрізняється й сума жалування для працівників канцелярій: у 1756 р. полкові канцеляристи мали отримувати по 15 руб., у 1761 р. їхнє жалування становило 25 руб. для старшого канцеляриста та від 20 до 2 руб. для рядових канцеляристів (розмір платні, напевно, варіювався залежно від терміну служби). Жалування сотенних писарів залишалось незмінним – вони отримували 15 руб.

Окрім того, цей документ є інформативним і у контексті відтворення особового складу козацької старшини, адже містить іменний список урядовців. У ньому згадуються стародубські полкові старшини, а також полкові канцеляристи й сотенні

© Лаєвський Артем Сергійович – науковий співробітник Чернігівського історичного музею імені В. В. Тарновського, аспірант кафедри історії та археології України Інституту історії, етнології та правознавства імені О. М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка.

писарі. Якщо реєстр перших з певними застереженнями оприлюднений, то списки останніх потребують значного доповнення.

Документ подається мовою оригіналу на підставі правил передачі тексту кирилических джерел XVI–XVIII ст. популярним методом зі збереженням усіх фонетичних і стилістичних особливостей. Слова, у прочитанні яких бракує певності, позначені знаком запитання у квадратних дужках [?].

1. Материалы для истории Малороссийской в XVIII веке, Чернігівський обласний історичний музей імені В. В. Тарновського, інв. № Ал 506/8, 154 арк. Див. також: Ситий І. Рукописні книги у зібранні Чернігівського історичного музею ім. В.В. Тарновського / І. Ситий // Скарбниця української культури. – Чернігів, 2004. – Вип. 4. – С. 3.

2. Малороссийские чины и должности и оклад их содержания // Киевская старина. – 1883. – № 6. – С. 381–385.

// Арк. 18.

Ведомость колкое число полковым чиновникам полковым и сотенним служителям за 1760-й год в жалованне произвеств и на канцелярские полковие и сотенние канцелярии расходы за 1761-й год выдать надлежит денег о том ниже сего значить 1761 году. Февраля 17.

Господину писару полковому Стародубскому Стефану Косачу 80 рублей

Господам асаулам полковым Петру Лишню 25

Павлу Лобисевичу 25

Господину хоружому полковому Федору Малешевскому по чину писаря судебного за шесть месяцев и три недели 16 – 87 к.

Ему ж хоружому полковому за один год 40

Писарю нынешнему судовому Михайлу Стожевскому за 5 мес 1 нед. 13 – 12 к.

Обретающимся при полковой стародубовской канцелярии канцеляристам:

Старшому Данилу Короткому 25

Афанасию Подлузскому 19

Андрею Росторгую 20

Онисиму Лисовскому 18

Стефану Журавци 12

Ивану Циганку 10

Антону Роговскому 8 – 50 к.

Михайлу Лишню 9 – 50 к.

Ивану Сороке 6 – 50 к.

Григорию Висоцкому 11 – 50 к.

Ивану Елинскому 10

Семену Гулевичу 6 – 50 к.

Антону Исаевичу 6 – 50 к.

Василию Криштофорову 4 – 50 к.

Савве Гузовскому 5 – 50 к.

Даниле Тимоновичу 7 – 50 к.

Лукиану Андреевскому 4 – 50 к.

Игнату Черняку 2

Василию Суличичу 2

Федору Роговичу 2

При полковой стародубовской щетной комиссии канцеляристам:

Василию Златковскому 17

Максиму Полоху [?] по смерти его за три месяца 4

Емельяну Страшненку 10

Стефану Тоцкому 8

Федору Хоменскому 4
Василю Тришатному 2
Писарям сотенным настоящим:
Первой Полковой Евсею Рудинскому 15
Новомеской Николаю Колосовскому 15
Топалской Михаилу Бочку 15
Новгородской Михаилу Манковскому 15
Бакланской Михаилу Подолскому 15
Порвой Почеповской Михаилу Телеснецкому 15
Второй Почеповской Петру Коске за пять месяцев по смерть его 6 – 50 к.
Мглинской Василию Петровскому 15
Правящих за писарей в сотнях нижеписанных:
В Шептаковской Андрею Мовчану 10
Погарской Владимиру Прожици 10
Второпочеповской Ивану Евлашке за 7 месяцев 5 – 83 к.
Второполковой Кирилу Отцовичу 10
Сторомам полевым двум Стефану Юрманенку 30
Лукяну Саржану 30
Городничему Павлу Дайнаци 10
Кату Федору Потееву 17
На расходы полковой Стародубовской канцелярии 150
// **Арк. 18 зворот**
На расходы сотенных канцелярий:
Первую полковую 7 р. 60 к.
Вторую полковую 7 – 60
Новомескую 7 – 60
Топалскую 7 – 60
Новгородскую 7 – 60
Шептаковскую 7 – 60
Погарскую 7 – 60
Бакланскую 7 – 60
Первую Почеповскую 7 – 60
Вторую Почеповскую 7 – 60
Мглинскую 7 – 60

Итого всех денег 903 р. 93 к.

Судия Полковий Петр Малешевский.
Писарь Полковий Стефан Косач.
Первий Асаул Полковий Петр Лишень.
Хоружий Полковий Григорий Гаевский.

*Чернігівський обласний історичний музей імені В. В. Тарновського,
інв. № Ал 506/8, арк. 18 – 18 зв.*

Статья содержит нововыявленные известия о должностном жалованье полковой старшины и чиновников полковой и сотенных канцелярий Стародубского полка в 1760–1761 гг.

Ключевые слова: Гетманщина, Стародубский полк, старшина, канцелярист, должностное жалованье.

The article maintains the newly-found information about the salary of Starodub regiment's officers and Chancellery workers in 1760–1761.

Key words: Hetmanshchina, Starodub regiment, officers, clerk, salary.